

זכויות עצירים בעת מעצר

נושא העבודה

זכויות עזירים בעת מעצר

העבודה מוגשת בחסות העמותה של
נוער שוחר משפט עברי

הקדמה אישית

הנושא הנבחר " זכויות עצירים בעת מעצר" נבחר, כיוון שזהו נושא חשוב בעולם ובישראל בפרט. המון
עצירים אינם מודעים לזכויות המגיעות להם על פי חוק ודבר זה גורם לכך שהסמכות שעוצרת אותם
חורגת לעיתים מעבר ליכולת שלה ואף פוגעת בזכויותיהם של העצירים.

תוכן עניינים

5.....	מבוא.....
6.....	דין עברי.....
7.....	מעצר חשוד- הצורך בראיות לכאורה.....
8.....	דין ישראלי.....
8.....	הזכות להליך הוגן.....
9.....	תנאי ההחזקה במעצר.....
11.....	זכויות העציר בעת מעצר.....
13.....	מעצר.....
18.....	עיכוב.....
20.....	פסקי דין רלוונטיים.....
21.....	סיכום.....
22.....	ביבליוגרפיה.....

מטרת העבודה הינה לספק מידע לגבי זכויות העצירים כדי שיוכלו להשתמש בו בתבונה וכן, כדי למנוע מצבים בהם יפגעו זכויותיהם.

לשלטון כוח רב, ולפעמים הוא משתמש בו תוך פגיעה בזכויות הפרט. אדם זכאי שעניינו יטופל בידי הרשות בהליך צודק והוגן: קבלת הודעה מנומקת לפני שהרשות מפעילה כלפיו את סמכותה, קבלת הזדמנות הוגנת להגן על עצמו ולהשמיע את טענותיו, אפשרות לערער ועוד.

תכלית המעצר והמאסר היא שלילת חירותו של אדם באמצעות הגבלת חופש התנועה שלו למקום מוגדר,

תחת פיקוחה של רשות מוסמכת האמונה על הגבלת החירות

מעשה שלילת חירותו של האדם, יש בו שלושה סוגים של הגבלות על החירות: מעצר, מאסר פלילי

ומאסר אזרחי.

המשפט העברי מייחס לזכויות העצירים את עיקרון החירות של אשר בספר בראשית: "חביב האדם

שנברא בצלם שנאמר בצלם ה' נברא האדם."¹

נאמר: " ויהיו בני ישראל במדבר, וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת. ויקריבו אותו, המוצאים אותו

מקושש עצים אל-משה, ואל אהרון, ואל כל העדה. ויניחו אותו במשמר: כי לא פרש מה-יעשה לו. ויאמר

יהוה אל-משה, מות יומת האיש; רגום אותו באבנים כל-העדה, מחוץ למחנה. ויציאו אותו כל-העדה אל

מחוץ למחנה, וירגמו אותו באבנים, וימת: כאשר צוה יהוה, את-משה. " זאת אומרת משום שמשה ובית

דינו לא ידעו איך להתנהג עם מקושש העצים, הם שמו אותו בבית מעצר עד שיתברר דינו.²

מקרה נוסף: "ויצא בן האישה הישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל, וינצו במחנה בן

הישראלית ואיש ישראלי ויקוב בן האישה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה ויניחוהו

במשמר לפרוש להם להם על פי ה', וידבר ה' אל משה לאמור הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה סמכו כל

השומעים את ידיהם על ראשו ורגמו אותו כל העדה"³

מסכת אבות ג' יד¹

ספר 'במדבר' פרק טו' פסוק לב²

ספר 'ויקרא' פרק כד' פסוק י"ג³

בתלמוד הירושלמי⁴ נקבע כי אין לעצור חשוד עד שיש ראיות לכאורה לכך שביצע את העבירה.

ר' משה מרגלית פירש זאת : " ...אם יש עדים שהרג את הנפש, אף על פי שעדין לא חקרו ודרשו את

העדים, תופסים אותו עד שיבואו עדים לפני בית הדין, ובודקין אותו..."

לפי עמדה זו אין לעצור אדם אלא אם נחשד בעבירה ממש חמורה.⁵

במסכת סנהדרין הר"ן, נסים גירונדי⁶, מביא עמדה מתונה יותר שלפיה אפשר לעצור אדם לצורכי חקירה

גם אם עבר עבירה פחות חמורה, גזל לדוגמה.

תלמוד ירושלמי, סנהדרין, פרק ז', הלכה ח'⁴
שו"ת הריב"ש, סימן רלו⁵
הר"ן לסנהדרין נו ע"א⁶

הזכות להליך הוגן:

הזכות להליך הוגן היא זכותו הטבעית של כל אדם באשר הוא אדם. הזכות חלה על כולם, ללא הבדל דת, גזע, מין, השקפת עולם וכו'. זכות זו באה כדי להגן על אדם מפני פגיעה בזכויותיו מרגע היעמדו לדין. מטרת הזכות היא להבטיח שמהרגע שהועמד אדם לדין ועד תום ההליך המשפטי, הפגיעה בזכויותיו תהיה מוצדקת ומידתית.

הזכות להליך הוגן באה לידי ביטוי בין היתר:

- אין לעצור אדם ללא צו בית משפט לתקופה שעולה על 24 שעות. ואז יש להביאו בפני שופט.
- אין לערוך חיפוש בביתו של אדם ללא צו בית משפט.
- אדם חייב לדעת במה הוא מואשם כדי שידע מה להגיד ואיך לנהוג ולא יפליל את עצמו. בכתב האישום חייבים להופיע את כל הסעיפים בהם מואשם החשוד.
- השופטים צריכים להיות בלתי תלויים (אובייקטיביים).
- לכל נאשם יש זכות להגן על עצמו באמצעות עו"ד. במידה ואין לאדם יכולת כלכלית לממן לעצמו עו"ד, המדינה תממן לו.
- זכותו של כל אדם לערער לפני ערכאה גבוהה יותר.
- משפט הוא משפט פומבי, הצדק צריך להיראות ולא רק להיעשות ולכן משפט בדלתיים סגורות יהיה רק כשמדובר בקטינים או בבטחון המדינה.⁷

⁷ נערך מאתר ויקיפדיה, הערך על הזכות להליך הוגן

תנאי החזקה במעצר

החוק קובע עי העצור יוחזק בתנאים הולמים, שלא תהיה בהם פגיעה בריאותו או בכבודו של העצור.⁸ עצור יהיה זכאי בין היתר לתנאי תברואה הולמים שיאפשרו לו לשמור על ניקיונו האישי, לטיפול הרפואי הנדרש. למיטה, מזרן, שמיכות ולהחזקת חפצים אישיים בהתאם לתקנות.⁹

התנאים בתא המעצר

בתא המעצר יהיה חלון המאפשר אוורור מבחוץ, בתא שאין בו חלון, יותקנו אמצעי אוורור חלופיים. בתא יהיו שירותים וכיור, מקלחת במים חמים מדי יום, תאורה חשמלית, שתאפשר קריאה באופן סביר, שולחן, מושבים ומדפים, ולא יותר מארבע מיטות. השטח ממוצע בתא לא יהיה פחות מ-4.5 מטרים רבועים לעצור. במקום המעצר יותקנו תשתיות חשמל ותקשורת.¹⁰

החזקת חפצים אישיים: עצור רשאי להחזיק ברשותו מסמכים שנמסרו לו על פי דין במהלך מעצרו וקשורים לחקירתו או למשפטו, וכמו כן: עיתונים, כלי כתיבה, ספרים, תשמישי קדושה, מכונת גילוח, מגבת, ציפית, סדינים, שמיכות, נעליים, נעלי בית, גרביים, לבנים, בגדים, פיג'מה, טבעת נישואין, שעון יד, אביזרים רפואיים, תיק לאכסון חפצים אישיים, מצרכי היגיינה.¹¹

סעיף 9(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.⁸

סעיף 9(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.⁹

¹⁰ סעיף 3 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

סעיף 5 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.¹¹

אמצעים לשימוש אישי ולצורך שמירה על נקיונו האישי של העצור: יספקו לעצור: מיטה, מזרון,

שמיכות נקיות מכובסות, סבון ונייר טואלט.¹²

מזון: עצור זכאי לשלוש ארוחות ביום לפחות, בשעות סדירות, בכמות ובהרכב הנדרשים לשמירה על

בריאות העצור. עצור הנזקק למזון מיוחד מטעמי בריאות, יהיה זכאי לקבלו על פי אישורו של רופא מקום

המעצר.¹³

---

¹² סעיף 6 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

¹³ סעיף 8 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

א. הזכות להליכה יומית במקום המעצר: עצור זכאי להליכה באוויר הפתוח במשך שעה מדי יום במידה

ותנאי מקום המעצר מאפשרים זאת. עצור לא יוחזק למעלה משבעה ימים במקום המעצר שבו לא ניתן

לממש את זכותו להליכה יומית. הממונה על החקירה רשאי לשלול את הזכות להליכה מעצור שטרם

הוגש נגדו כתב אישום בשל חשש לפגיעה בחקירה, אולם העצור יהיה זכאי להליכה באוויר הפתוח במשך

שעה לפחות פעם בחמישה ימים. מפקד מקום המעצר רשאי להגביל זכותו של עצור לטיול יומי מטעמים

של שמירה על שלום העצור. העצור יהיה זכאי להליכה יומית במשך שעה לפחות פעם בחמישה ימים.¹⁴

ב. הזכות לשימוש בטלפון: עצור שהוגש נגדו כתב אישום זכאי לעשות שימוש בטלפון במקום המעצר

פעם ביום לפרק זמן סביר. השימוש בטלפון יהיה על חשבון העצור. עצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום

לא יהיה זכאי לעשות שימוש בטלפון אלא אם הממונה על החקירה אישר כי אין בכך לפגוע בחקירה.¹⁵

ג. פגישה עם עורך דין: מועד לפגישת עצור עם עורך דינו יתואם מראש. מפקד מקום המעצר יאפשר

פגישה ראשונה של עצור עם עורך דינו לבקשת אחד מהם. הפגישה תיעשה ביחידות, בחדר נפרד

ובתנאים המבטיחים את סודיות הפגישה, אולם באופן המאפשר פיקוח על התנהגות העצור.¹⁶

ד. הזכות לקבלת ביקורים: עצור שהוגש נגדו כתב אישום זכאי לקבל מבקרים אחת לשבוע לפרק זמן של

30 דקות, מפקד מקום המעצר רשאי להאריך את זמן הביקור ואת מספר המבקרים מטעמים של התנהגות

סעיף 9 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.¹⁴

סעיף 10 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.¹⁵

סעיף 11 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.¹⁶

טובה או מטעמים אחרים. עצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום לא יהיה זכאי לקבל מבקרים, אלא אם הממונה על החקירה אישר כי לא יהיה בכך לפגוע בחקירה. המפקח הכללי של המשטרה או נציב בתי הסוהר רשאים להורות על מניעת ביקורים לתקופה שלא תעלה על חודש ימים, אם יש להם יסוד סביר לחשוד כי העצור עלול לנצל ביקורים לפעילות שמטרתה פגיעה בביטחון המדינה או בביטחון הציבור¹⁷.

ה. הזכות לשליחת מכתבים: עצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום יהיה זכאי לשלוח מכתבים רק אם הממונה על החקירה אישר כי לא יהיה בכך לפגוע בחקירה. עצור שהוגש נגדו כתב אישום יהיה זכאי לשלוח מכתבים ולקבל לשם כך נייר כתיבה בכמות סבירה. דמי המשלוח על חשבוננו. אלא אם אינו יכול להרשות זאת מבחינה כלכלית.¹⁸

ו. הזכות לקיום מצוות דת: לעצור תינתן האפשרות לקיים את מצוות דתו, אם המגבלות הנובעות מהיותו במעצר או בחקירה מאפשרות זאת. במקום שבו ניתן לקיים תפילה בציבור על פי תנאי המקום, רשאי מפקד מקום המעצר להגביל או למנוע את השתתפות העצור בתפילה בציבור אם יש לו יסוד סביר להניח שהדבר מהווה סכנה לביטחון או לסדר הטוב במקום המעצר או מטעמים של שמירה על שלום העצור. עצור שטרם הוגש נגדו כתב אישום לא יהיה זכאי להשתתף בתפילה אם התנגד לכך הממונה על החקירה מטעמים של פגיעה בחקירה¹⁹.

ז. עבודת עצורים: עצור שהוגש נגדו כתב אישום, רשאי מפקד מקום המעצר להעסיקו בהסכמתו. לא יועסק עצור בעבודת הדורשות מאמץ פיזי אלא לאחר אישור רופא.²⁰

סעיף 12 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

סעיף 13 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

סעיף 14 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

סעיף 15 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.

ה. טיפול רפואי: כל עצור המבקש טיפול רפואי זכאי להיבדק בידי חובש או רופא. כל עצור זכאי לטיפול הרפואי הנחוץ לו לשמירה על בריאותו על פי קביעת רופא מקום המעצר. אסירים ועצורים אף רשאים לקבל חוות דעת רפואית נוספת ולהזמין רופא פרטי.²¹

ט. שמירה על שלומם של העצירים: אם למפקד מקום המעצר או לממונה על החקירה יסוד סביר להניח שנשקפת סכנה לעצור מצד עצורים אחרים או שהעצור עלול לפגוע באחרים או בעצמו, ישבץ אותו בתא שיאפשר פיקוח מוגבר על, לשם הגנה טובה יותר עליו או מפניו. אם ביקש עצור לעבור מתא שבו הוא מוחזק מטעמים הנוגעים להגנה על שלומו, יחליט מפקד מקום המעצר בבקשתו בהקדם ולא יאוחר משעה, ולא יסרב לבקשה אלא לאחר שנתן אפשרות לעצור להשמיע טענותיו בפניו.²²

ט. פרסום זכויות וחובות: בכל מקום מעצר יותקן שלט בולט לעין ובו פירוט עיקרי זכויות העצורים וחובותיהם, וסמכויות מפקד מקום המעצר.²³

סעיף 16 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.²¹
סעיף 17 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.²²
סעיף 20 לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997.²³

מעצר ועיכוב תהיה בדרך שתבטיח שמירה מרבית על כבוד האדם ועל חירותו.²⁴

סמכות עניינית

סעיף 2 קובע מי מוסמך לדון בבקשת המעצר?

1. כל עוד לא הוגש כתב אישום בבית משפט השלום ללא קשר לעבירה בה האדם חשוד.
2. לאחר הגשת כתב אישום לבית משפט שאליו הוגש כתב האישום. (מחוזי/שלום).
3. בעירעור בית המשפט של העירעור.²⁵

סמכות מקומית

סעיף 3 קובע מספר חלופות-

1. בית משפט שבאזור שיפוטו נעברה העבירה.
2. מקום היחידה המשטרתית החוקרת.
3. בית משפט אחר, כשלא ניתן לפנות לפי שתי החלופות הראשונות.²⁶

חובה להפריד בין עצורים לבין אסירים.²⁷

חובה להפריד בין עצורים שלא הוגש נגדם כתב אישום לבין עצורים שהוגש נגדם כתב אישום, אם תנאי המעצר מאפשרים זאת.

חובה להפריד בין מעצר ראשון של אדם לבין עצורים שכבר נעצרו אם התנאים מאפשרים זאת.

סעיף 1 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.²⁴

סעיף 2 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1999.²⁵

סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1999.²⁶

סעיף 7 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.²⁷

מעצר בצו

מעצרו של אדם לפני הגשת כתב אישום יעשה בצו שופט²⁸, אדם יכול להיעצר אם קיים חשד סביר שעבר עבירה מסוג עוון או פשע, ומתקיימת אחת מאלו:

1. קיים יסוד סביר שאי מעצרו של החשוד יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט.
2. קיים יסוד סביר שהחשוד יסכן את הזולת או את בטחון המדינה.
3. בית המשפט הגיע למסקנה כי יש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם אלא רק כשהחשוד

עצור.²⁹

תקופת מעצר לא תעלה על 15 יום. ניתן להאריך את תקופת המעצר עד ל-30 ימים בצווים של שופט. היועץ המשפטי לממשלה רשאי להאריך את תקופת המעצר עד ל-75 יום. חשוד שלא הוגש נגדו כתב אישום תוך 75 ימים מיום מעצרו ישוחרר.³⁰

---

²⁸ סעיף 4 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.
²⁹ סעיף 13 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.
³⁰ סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

למעצר ללא צו צריכים להיות שני תנאים במצטבר:

1. חשד בסיסי שהאדם ביצע עבירה
2. חשש המפורט להלן:
  - א. אדם ביצע עבירה בפני שוטר או שלא בפניו והאדם עלול לסכן את בטחונו, את בטחון הציבור או את ביטחון המדינה.
  - ב. ישנו יסוד סביר שהאדם לא יתייצב לחקירה או למשפט.
  - ג. חשש לשיבוש הליכי משפט.
  - ד. חשש סביר לסיכון חייו של אדם.
  - ה. חומרת העבירה - ישנן עבירות חמורות שיוצרות חשש ממסוכנות.
  - ו. הפרה של תנאי השחרור או בריחה ממשמורת.

שוטר אף מוסמך לעצור אדם שלא מציית להוראות עיכוב.³¹

מעצר הוא ל-24 שעות בלבד שבסיומם חייבת המשטרה להביא את העצור להערכת מעצר בפני שופט.³²

---

³¹ סעיף 23 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

³² סעיף 29 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

הסמכות היא של בית משפט אליו מוגש כתב האישום.

הדיון יהיה בשופט יחיד שלא יושב ולא ישב בתיק עצמו, כדי שלא ייחשף לעברו הפלילי של הנאשם, דבר היכול להוות עילה לפסילת השופט.

ברגע שהוגש כתב אישום רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של אדם אם יתקיימו התנאים המצטברים הבאים:

1. קיימת עילת מעצר.
2. קיימות ראיות לכאורה להוכחת האשמה.
3. לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך חלופית.
4. האדם מיוצג ע"י סנגור, או שביקש לא להיות מוצג.

עילות המעצר לאחר הגשת כתב האישום:

1. שיבוש הליכי משפט.
2. התחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי המעצר.
3. העלמת רכוש.
4. השפעה על עדים או פגיעה בראיות.
5. סיכון בטחונו של אדם/הציבור/המדינה.³⁴

מעצר עד תום ההליכים³³

סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁴

עיכוב הוא הגבלה מצומצמת ומוגבלת של חירותו של אדם, בשל חשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע ביצוע העבירה³⁵. הסמכות מסורה גם למשטרה וגם לאדם פרטי. שוטר יכול לעקוב גם כלי רכב. אזרח יכול לעקוב שוטר אם השוטר ביצה פשע.

יש לשוטר סמכות לעקב בשתי חלופות:

1. כאשר יש לשוטר יסוד סביר לחשד שהאדם ביצע עבירה ומדובר על כל עבירה. לא חשוב מתי בוצעה העבירה העיקר שביצועה הושלם.
2. האדם לא ביצע את העבירה אבל עומד לבצע – ניתן לעקב גם בשלב של טרום הניסיון אבל צריך מעשה כלשהוא שמתחיל להוציא את העבירה לפועל ובלבד שמדובר בעבירה העלולה לסכן את שלומו או את בטחונו של אדם.³⁶

שוטר יכול לעקב אדם גם עד שיש לו מידע מלא על העבירה.³⁷

נוהל העיקוב או המעצר³⁸, הנהלים זהים-

1. הזדהות ע"י הצגת תעודה.
2. הודעה לאדם שהוא מעוכב.
3. למסור את סיבת העיכוב.

חובה לערוך דו"ח עיכוב כאשר:

סעיף 66 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁵

סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁶

סעיף 68 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁷

סעיף 72 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁸

1. האיש הובא לתחנת המשטרה.

2. העיכוב הוא מעל 20 דקות.³⁹

כל אדם רשאי לעכב אדם אחר עד לבואו של שוטר⁴⁰, כאשר בוצע בפניו עבירת אלימות, פשע, גניבה או נזק לרכוש. גם במקרה של אדם אחר שקורא לעזרה הוא מצביע על החשוד שיש חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה. יש למסור חשוד שעוקב על ידי אדם פרטי לשוטר ללא דיחוי. אם זמן העיכוב עבר ולא הוארך לחשוד יש רשות ללכת.

סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.³⁹

סעיף 75 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.⁴⁰

בהליך 467/05, רזבי נ' מדינת ישראל בית המעצר מגרש הרוסים, טוען העותר שהרופא של בית המעצר מונע ממנו לקבל את הטיפול הרפואי לו הוא זקוק לו בגלל כאבי בטן מהם סובל העותר בגלל שבלע כדור ברזל שהוצא בבית חולים, בטענה שהעותר אינו אוכל.

המשיבה טוענת שהעותר נבדק כמה פעמים על ידי כמה רופאים והוא סובל מתסמונת של גמילה מסמים. אהרן פרקש, שופט בית המשפט המחוזי בירושלים דוחה את העתירה על רקע העובדה שהעצור כן נבדק גם בבית המעצר וגם הופנה על ידי רופאי המקום שלוש פעמים לבית החולים ולכן לא ניתן לטעון שיש פגיעה בזכויותיו של העציר.

במסגרת הליך 1854/00 שמיר נ' מדינת ישראל, הובאה החלטה בעניין העברת הנאשם מהמקום בו הוא מוחזק במעצר בשל בתנאים הקשים שם.

נגד החשוד הוגש כתב אישום בגין סחר בסמים וכמו כן הוגשה בקשה למעצר עד תום ההליכים. הסגור של החשוד הגיש בקשה על כך שהמדינה לא מקיימת את התנאים בחוק לגבי ההחזקה וגם לאחר שבועיים לא הוגשה תגובת המדינה.

שמואל ברוך, שופט סגן נשיא בית משפט השלום ברמלה קובע שיש להעביר את הנאשם לתחנת מעצר אחרת שבה מקוימת הוראות החוק, אחרת יורה על שחרורו אף ללא ערבויות ובמידה ותהיה הפרה נוספת של ההוראות גם אז ישוחרר החשוד ללא ערבויות נוספות.⁴¹

---

⁴¹ <http://www.psakdin.co.il/>

העבודה עסקה בזכויות העצירים בעת מעצר מהיבט הדין הישראלי ומהיבט הדין עברי. ניתן לראות שישנם כמה עקרונות עבריים שניתן למצוא מקומם גם בדין הישראלי. למשל, "חביב אדם שנברא בצלם... שנאמר: 'כי בצלם אלוהים עשה את האדם'⁴² לפי הפסוק הנ"ל נלמד עקרון חרות האדם במשפט הישראלי, עקרון זה אומר שבעצם כי כל בן אדם חף מפשע ונמצא בחזקת כשרות עד שלא יורשע בדין. עקרון זה אפילו בא לידי ביטוי במתן זכויות לעציר טרם הורשע בדין וכמו כן, בזכות הטבעית להליך הוגן.

בנוסף, מקומו של המשפט העברי בא לידי ביטוי בכך שבחקיקת החוק 'סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 הובא לשינוי בהערכת האיזונים הראויים בין זכותו של הפרט לחירות אישית, לבין עניינו של הציבור לשמירת הבטחון. בחוק גם הושם דגש על ערך חירות הפירוט.

---

⁴² מסכת אבות ג' יד'

ביבליוגרפיה

תקיקה

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996
חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997

פסיקה

ע"א 467/05 רזבי נ' מדינת ישראל
ב"ש 1854/00 שמיר נ' מדינת ישראל

מאמרים

אלישי בן יצחק, 'על עונש המאסר במשפט העברי', 'אדוני משה כלאם' (תשס"ג)

אתרים

ויקיפדיה

נבו

פסקדין

משפט עברי

הר"ן לסנהדרין נו ע"א

מסכת 'אבות'

ספר 'במדבר'

ספר 'ויקרא'

שו"ת הריב"ש, סימן רלו

תלמוד ירושלמי

